

**ทัศนคติของประชาชนวัยทำงานที่มีต่อนโยบายภาครัฐในการทำงานที่บ้าน
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เขตอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา**

**The attitude of working people towards work from home from government
policy in Situation of the COVID-19 pandemic, Sung Noen District Nakhon
Ratchasima Province**

สุทธิกานต์ สันติธรรมพงศ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาทัศนคติของประชาชนวัยทำงานที่มีต่อนโยบายภาครัฐในการทำงานที่บ้านสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เขตอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา (2) เพื่อศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชนวัยทำงานที่มีต่อนโยบายภาครัฐในการทำงานที่บ้านสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เขตอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนวัยทำงานที่มีต่อนโยบายภาครัฐในการทำงานที่บ้านสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เขตอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรวัยทำงานในเขตตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิด และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ (Independent Samples T – test) สถิติ One – way ANOVA และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ทำงานในตำแหน่งงานระดับปฏิบัติงาน มีระยะเวลาการทำงาน 3-5 ปีและมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน ทำให้ทัศนคติที่มีต่อนโยบายภาครัฐในการทำงานที่บ้านสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เขตอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ไม่มีความแตกต่างกัน

ปัจจัยสภาพแวดล้อมการใช้เทคโนโลยีของประชาชนวัยทำงานที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการรับรู้ ความเข้าใจ ด้านความเชื่อมั่น ด้านพฤติกรรม ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีระดับความสัมพันธ์ ระดับปานกลาง

คำสำคัญ : ทัศนคติของประชาชนวัยทำงาน, นโยบายภาครัฐการทำงานที่บ้าน

Abstract

The objective of this study (1) to study the attitude of working people towards work from home from government policy in Situation of the COVID-19 pandemic, Sung Noen District Nakhon Ratchasima Province (2) to study the demographic factors; sex, age, education level, job position, working experiences, monthly average income that relate to the attitude of working people towards work from home from government policy in situation of the COVID-19 pandemic. (3) to study the comment of working people in Sung Noen District, Nakhon Ratchasima Province toward the government policy in cast of COVID-19 pandemic. The sample consisted of 400 people in Sung Noen sub-district, Sung Noen District Nakhon Ratchasima Province. A research tools is close-ended questionnaires and use statistic to analyze the questionnaires into mean, ratio, standard deviation (S.D.), Independent Sample T-Test, One-way ANOVA and Pearson's product moment correlation coefficient by using Statistical Program. The result of this study and finding were as follow; the demographic factors show mostly female with single status and graduated bachelor's degree and work as operational level with 3-5 years working experiences and monthly average salary is 20,001-30,000 baht.

The finding of this study; (1) The different of demographic factor (sex, age, education level, job position, working experiences, monthly average income) has no difference correlation toward the attitude of working people towards work from home from government policy in Situation of the COVID-19 pandemic, Sung Noen District Nakhon Ratchasima Province (2) The factor of environmental and using technology have a correlation with the attitude of working people

towards work from home from government policy in Situation of the COVID-19 pandemic significant at a level of 0.01 and had a moderate correlation.

Keyword: Attitude of working people, Government policy about work from home

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์ปี พ.ศ.2563 ที่มีการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา หรืออีกชื่อหนึ่งคือ โควิด-19 ทำให้มีการประกาศมาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โดยมีการให้เว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) เพื่อลดการติดต่อสื่อสารและการสัมผัสกัน เป็นหนึ่งในวิธีการป้องกันและลดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตามมาตรการสาธารณสุข ในการเว้นระยะห่างทางสังคม ไม่จับกลุ่มอยู่รวมกันจำนวนมาก การไม่เข้าร่วมกิจกรรมสังสรรค์ รื่นเริง การเลี่ยงฉลอง การเข้ารับบริการที่อยู่ในพื้นที่ที่มีคนหนาแน่น กล่าวคือ ควรเก็บตัวอยู่ที่บ้านให้ได้มากที่สุด ทำให้อุตสาหกรรมแรงงานเกิดการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายและมาตรการที่ทางรัฐบาลประกาศออกมา ซึ่งก็คือ การทำงานจากที่บ้าน (Work from home) เพื่อลดการเคลื่อนย้ายแรงงานคน เป็นการตอบสนองต่อมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) และยังเป็นหนึ่งในรูปแบบการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด-19 (กรมควบคุมโรค, 7 เมษายน 63) การประกาศมาตรการการเว้นระยะห่างของรัฐบาลเป็นการขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการควบคุมการแพร่ระบาด โดยมีความต้องการที่จะลดจำนวนของผู้ติดเชื้อในแต่ละวัน เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการ จึงขอความร่วมมือให้ภาครัฐและเอกชนเปลี่ยนแปลงระบบการทำงานของพนักงานและบุคลากร ที่สามารถทำงานจากที่บ้านได้ เพื่อไม่ให้ต้องเกิดการเดินทางและลดการแพร่กระจายที่เกิดจากความตั้งใจและไม่ตั้งใจลง ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงคือ ประชาชนวัยทำงาน ที่ต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวอย่างมาก ทั้งในเรื่องการรับรู้ เข้าใจนโยบายการเว้นระยะห่างทางสังคม ที่นำมาปรับให้เป็นการทำงานที่บ้าน ความเชื่อมั่นในนโยบายจากรัฐบาลที่จะช่วยลดการแพร่ระบาด และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมต่อตนเองและคนรอบข้าง สิ่งสำคัญอีกหนึ่งประการอย่างยิ่งคือสภาพแวดล้อมและการใช้เทคโนโลยี ที่จะเป็นส่วนสำคัญในการทำงานที่บ้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการสื่อสาร การ

แสดงออกให้เกิดเป็นประสิทธิผลการทำงานที่เหมือนกับการทำงานที่สถานที่ทำงาน ทักษะคติของประชาชนวัยทำงานที่มีอายุตั้งแต่ 15 – 60 ปี จะสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของนโยบายภาครัฐการทำงานที่บ้านในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

ดังนั้นเพื่อให้ตระหนักถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาทักษะคติของประชาชนวัยทำงานที่มีต่อนโยบายภาครัฐในการทำงานที่บ้าน สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เพื่อนำไปเป็นความรู้และเพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการทำงานที่บ้าน ว่ามีผลกระทบ ผลดี หรือผลเสียต่อแรงงานมากน้อยเพียงใด และศึกษาเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา ข้อเสนอแนะ ต่อบริษัทที่มีกรนำนโยบายการทำงานจากที่บ้านมาใช้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาทักษะคติของประชาชนวัยทำงานที่มีต่อนโยบายภาครัฐการทำงานที่บ้านในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เขตอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา (2) เพื่อศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่มีความสัมพันธ์ต่อทักษะคติของประชาชนวัยทำงานที่มีต่อนโยบายภาครัฐการทำงานที่บ้านในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เขตอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทักษะคติของประชาชนวัยทำงานที่มีต่อนโยบายภาครัฐการทำงานที่บ้านในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เขตอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ทำให้ทักษะคติของประชาชนวัยทำงานที่มีต่อนโยบายภาครัฐการทำงานที่บ้านในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เขตอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีความแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการใช้เทคโนโลยีที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับทักษะคติของประชาชนวัยทำงานปีที่มีต่อนโยบายภาครัฐการทำงานที่บ้านในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เขตอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตของการวิจัย

(1) ด้านเนื้อหา การศึกษาทัศนคติของประชาชนวัยทำงานที่มีต่อนโยบายภาครัฐ การทำงานที่บ้านในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งมีรายละเอียดของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังต่อไปนี้ ตัวแปรต้น ประกอบไปด้วยปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมการใช้เทคโนโลยี ตัวแปรตาม ประกอบไปด้วย ทัศนคติของประชาชนวัยทำงานที่มีต่อนโยบายภาครัฐการทำงานที่บ้านในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เขตอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ในด้านต่างๆ ได้แก่ • ด้านการรับรู้ ความเข้าใจ • ด้านความเชื่อมั่น • ด้านพฤติกรรม (2) ด้านประชากร ศึกษาพนักงาน บริษัท ซีเกท เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา (3) ด้านพื้นที่การศึกษา ศึกษาพื้นที่ บริษัท ซีเกท เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา (4) ด้านระยะเวลาในการศึกษา ระหว่างเดือน ธันวาคม 2563 - มีนาคม 2564

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการทำงานที่บ้าน (work from home)

ธนชาติ นุ่มมนท์ (2563) เขียนบทความในหัวข้อเรื่อง “Work from home: ปัจจัยเรื่องของคน เทคโนโลยี และนโยบายขององค์กร” กรณีศึกษาสถาบันไอเอ็มซี ซึ่งมีการประกาศให้พนักงานปฏิบัติงานที่บ้านเนื่องจากต้องการลดความเสี่ยงของพนักงานต่อการติดเชื้อโควิด-19 และเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการช่วยเหลือสังคมในเรื่องของการทำ Social distancing ทางสถาบันจึงสามารถกำหนดให้พนักงานเริ่มทำงานจากที่บ้านทุกคนได้ทันทีตั้งแต่วันที่กลางเดือนมีนาคมที่ผ่านมา การทำงานจากที่บ้าน ถ้าพนักงานมีความคุ้นเคยและมีวัฒนธรรมการทำงานในลักษณะแบบนี้มาอย่างคึกก็จะพบว่าสามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพมากกว่าการต้องเดินทางมาทำงานในที่ทำงาน ทั้งนี้นอกจากจะเป็นการลดเวลาในการเดินทางแล้วจะพบว่าผู้ทำงานอาจมีสมาธิในการทำงานได้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้การทำงานจากที่บ้านจะประสบความสำเร็จได้จะต้องปัจจัยสำคัญอยู่ 3 ด้าน คือ คน เทคโนโลยี และนโยบาย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและการใช้เทคโนโลยี

คิวพร โปรยานนท์ (2554, น. 35-36) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบๆตัวของบุคคล พนักงาน ที่สามารถส่งผลต่อความรู้สึกและพฤติกรรมของพนักงานคนนั้นๆ ทั้งที่ส่งผลดี และผลเสีย เอื้อ หรือเป็นอุปสรรคในการทำงานของบุคคลนั้นๆ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- 1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้ทำงานได้อย่างมีความสุข ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง แสง สี หรือกลิ่น รวมไปถึงอากาศที่ดี มีการถ่ายเทอย่างสะดวก
- 2) สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) หมายถึง การที่มีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานที่เอื้อให้เกิดเป็นผลกระทบต่อการทำงาน ทั้งด้านที่ดี และไม่ดี การแสดงออกต่อบุคคลภายใน และภายนอก ระหว่างตัวพนักงานด้วยกัน หรือจะเป็นหัวหน้ากับลูกน้อง การมีสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดี ไม่ว่าจะเป็น การถูกยอมรับ หรือการมีความสุขที่ได้ทำงาน ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้
- 3) สภาพแวดล้อมทางด้านจิตใจ (Psychological environment) หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลในการทำงานทางด้านความคิด การมีอิสระในการทำงาน การตัดสินใจในการทำงาน การได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆที่สามารถนำไปใช้ในการทำงาน หรือปรับปรุงงานให้ดีขึ้น เกิดเป็นความพึงพอใจ มีความเชื่อถือซึ่งกันและกัน ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ระเบียบวิธีการวิจัย

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ประชาชนวัยทำงาน เขตอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การอ้างอิงจากตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (R.V.Krejcie และ D.W.Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนหรือผิดพลาดที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5 ที่ประชากร จำนวน 7,142 คน ซึ่งจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 364 คน ผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามจำนวน 400 ชุดเพื่อให้เกิดความครบถ้วน และสมบูรณ์ (2) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ใช้แบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-Ended Questionnaires) ที่เรียบเรียงขึ้นเองจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี วารสาร บทความต่างๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำ

แบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบข้อคำถามและสอบถามความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) พบว่ามีความสอดคล้องของข้อคำถามกับการทบทวนวรรณกรรม (3) การเก็บรวบรวมข้อมูลทำได้โดยนำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างวิจัยคือประชาชนวัยทำงาน เขตอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำนวนตัวอย่าง 400 คน และทำการตรวจสอบข้อมูล พร้อมบันทึกจัดเก็บข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (4) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นสถิติที่ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (1) ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานที่บ้าน ตามนโยบายภาครัฐ การเว้นระยะห่างทางสังคมทั้งหมด ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.8 จำนวน 219 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 26-30 ปี มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งงานระดับปฏิบัติงาน มีระยะเวลาการทำงาน 3-5 ปี และมีรายได้ต่อเดือน 20,000-30,000 บาท (2) ผลการศึกษาข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมการใช้เทคโนโลยีของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความเห็นด้วยระดับมากที่สุดในเรื่อง เทคโนโลยีที่ช่วยให้มีความสะดวก รวดเร็ว รวมไปถึงทำให้การสื่อสารมีความครบถ้วน มีประสิทธิภาพ และยังแสดงความเห็นด้วยอย่างมากในเรื่องของสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ เสียงและแสงที่เหมาะสมจะทำให้การทำงานที่บ้านดีมากยิ่งขึ้น (3) ด้านการรับรู้ ความเข้าใจ พบว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน 0.478 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านความเชื่อมั่น พบว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน 0.513 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านพฤติกรรม พบว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน 0.657 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

(1) รัฐบาลควรมีนโยบายการช่วยเหลือค่าใช้จ่าย เนื่องจากในปัจจุบัน รัฐบาลไม่ได้เข้ามาช่วยเหลือค่าใช้จ่ายทางด้านไฟฟ้า ที่มีความต้องการใช้สูงในสถานการณ์การทำงานที่บ้านนี้ ทำให้ต้องเป็นผู้รับภาระฝ่ายเดียว (2) การทำงานที่บ้านควรมีความพร้อมของความรู้ อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยี ที่ได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลาง อย่างครบถ้วน

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค แนะนำประชาชนเพิ่มระยะห่างทางสังคม “Social Distancing” กับ 8 วิธี ป้องกันโรคโควิด-19, ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค, 7 เมษายน 2563

มนัสนันท์ ศรีนาการ M. S., & พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ P. P. (1). การทำงานทางไกลและที่บ้าน/Telework and Work at Home. JOURNAL OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT, 6(1). Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JEM/article/view/29085>

ชาลิตี ฐิติโชติพิณชัย.(2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ระบบการทำงานทางไกล (Telework) ของพนักงาน กรณีศึกษาบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร

ภัทรพงษ์ ยมนา. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและความตั้งใจนาระบบสำนักงานเสมือนมาใช้ องค์กร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วลัญช์ ก้าวสัมพันธ์. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและการยอมรับการทำงานระยะไกล : กรณีศึกษา ธนาคารแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บังอรรัตน์ สำเนียงเพราะ. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสำนักงานเสมือน : กรณีศึกษา หน่วยงานปฏิบัติการภาคสนาม องค์กรผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ธนชาติ นุ่มมนท์ (2563) เขียนบทความในหัวข้อเรื่อง “Work from home: ปัจจัยเรื่องของคน เทคโนโลยี และนโยบายขององค์กร” 29 มีนาคม 2563 สถาบันไอเอ็มซี